

PROPOSTES D'ANIMACIÓ A LA LECTURA DE LA COL·LECCIÓ *lletra màgica*

Elaborades per

Anna Ballester

COL·LECCIÓ «LLETRA MÀGICA»

D E S C R I P C I Ó

Textos i il·lustracions d'autors diversos

Edicions Bromera / Alzira, 2004

Format: 17 × 19 cm, 24 pàgs. cada exemplar
Enquadernació en rústica. Impressió a tot color

Edat: material destinat als primers lectors. Tots i cadascun dels vint llibrets de la col·lecció «Lletra Màgica» expliquen històries pròximes als menuts, en un llenguatge molt accessible i amb estructures sintàctiques senzilles perquè els xiquets s'hi puguin acostar d'una manera autònoma. A més, els diferents autors i il·lustradors confereixen a la col·lecció una gran varietat dins de la uniformitat estructural i de nivell de complexitat dels textos.

PER QUÈ ANIMAR A LLEGIR? IMPORTÀNCIA DE LA LECTURA

Tots voldríem que els nostres fills o alumnes tingueren molta sort en la vida i reeixiren socialment: que aconseguiren un títol universitari, que trobaren un bon treball, uns bons amics, una parella que els fera feliços... per això, tractem de facilitar als menuts mitjans i recursos per a aconseguir aquests objectius. I, sense cap dubte, la lectura hi és una eina fonamental. Per què?

Ser un bon lector proporciona avantatges acadèmics i psicològics evidents, i està demostrat que els bons lectors tenen historials

acadèmics més brillants. D'altra banda, la lectura fa les persones més comprensives, més tolerants, amb més capacitat crítica i, per tant, més lliures; a més, facilita recursos per a poder expressar i comprendre millor les idees, les emocions, les opinions, els sentiments i els desitjos.

Llegir esperona la capacitat de comunicar-nos amb els altres; la lectura conforma un món interior riquíssim, ja que amplia l'univers del nostre imaginari i engrandeix la nostra visió del món; l'accés als llibres ens fa partícips i beneficiaris d'aquest gran tresor que és el llenguatge, i per tant, ens fa més humans.

Però fomentar el gust per la lectura no hauria de ser, com es podria pensar, una acció puntual i aïllada, sinó que la tasca s'hauria d'acarar com un llarg viatge que ha de durar tota la vida. Durant el recorregut, podem utilitzar diferents mitjans de transport i recursos diversos, però allò important és que al final del trajecte siguem capaços de valorar i estimar els llibres.

El professorat d'Educació Infantil i del Primer Cicle d'Educació Primària, els primers, en molts casos, que s'han d'enfrontar al repte, saben millor que ningú que iniciar el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura suposa un gran esforç per als xiquets i les xiquetes, però que al mateix temps és un treball molt gratificant que els proporciona felicitat per mitjà del coneixement. Ells són conscients, per tant, que no hi ha cap vareta màgica capaç de fer bons lectors, però que pot ajudar el fet de dur a terme una programació sistemàtica d'activitats de foment de la lectura, que s'estenga al llarg de tot el curs. En aquest cas, els resultats seran significativament millors que si es realitzen únicament accions puntuals en favor de la lectura.

Les animacions lectores, per tant, s'haurien d'incloure dins d'un pla lector que programe les lectures i les accions que afectaran els xiquets i les xiquetes al llarg d'un període llarg, ja siga un trimestre o, millor encara, un curs sencer. D'altra banda, tot i que els recursos o elements a utilitzar poden ser molt engrescadors,

cal dir que el fonamental, el més potent és, sens dubte, el recurs humà: la capacitat de transmetre emocions, la facilitat per a fer volar la imaginació dels xiquets i l'entusiasme de compartir jocs creatius han de ser trets característics de les persones que s'atreveixen a fer una animació lectora.

QUÈ ENS IMPULSA A FER LECTORS?

Quan estimem una persona de veritat, volem el millor per a ella. Mestres, pares i mares volem veure feliços els nostres xiquets i xiquetes, i per això, estem disposats a proporcionar-los tots els ingredients, reals i fantàstics, que els faran créixer físicament i mentalment de la millor manera i amb els recursos necessaris per a afrontar amb facilitat els obstacles d'un món cada vegada més deshumanitzat.

Els llibres són uns amics ben recomanables. Cadascú pot triar els que més s'avinguen amb la seua personalitat i els seus interessos. A més, són un antídoto contra la soledat. D'altra banda, les persones que al llarg de la seua vida han experimentat el plaer de la lectura volen que els menuts també visquen experiències tan positives com acompanyar els personatges d'un llibre en les seues aventures i, de vegades, fins i tot identificar-se amb aquests protagonistes. Durant la infantesa, la literatura ens dóna la possibilitat de descobrir que alguns personatges tenen problemes semblants als nostres i això ens permet alliberar-nos de moltes angoixes en descobrir possibles maneres de solucionar-los. Llegir ens fa capaços d'emocionar-nos i riure a carcallades o plorar sentidament; recordem especialment unes vacances per la mar fantàstica de lectures en què ens vam submergir; gaudim de fer de la lectura un tema de conversa i d'intercanviar recomanacions de lectures amb els amics i amigues; se'ns ompli l'ànima de goig en veure's projectada, de manera sublim, en la lectura d'uns versos; sentim pena quan acabem un llibre i desitgem comprar-lo

després d'haver-lo llegit, prestat per una persona amiga; visitem amb interès biblioteques i llibreries...

Però un xiquet no s'aficiona a la lectura perquè sí; tampoc no es tracta d'una predisposició genètica, ni tan sols del capficament del seu professor o professora. Els xiquets i xiquetes imiten les actituds dels adults que els envolten, necessiten models de lectura per a esdevenir lectors. Ens han de veure llegir. Ens han de sentir parlar de llibres, que fem de les lectures tema de conversa. Compartir lectures crea vincles, ens fa participants de les mateixes històries.

Cal substituir la idea d'obligació per la de seducció. Hem de transmetre el deler que suposa encetar una nova lectura, i també recomanar-ne alguna que ens haja semblat fantàstica. El procés de seduir començarà per donar a conèixer llibres, gèneres literaris i temes diversos perquè, a poc a poc, els menuts vagen definint els seus interessos i tinguen criteri i llibertat per a seleccionar les seues lectures. Els hem de deixar la possibilitat de triar l'espai i el temps preferits per a poder llegir més a gust. Acompanyar-los a visitar biblioteques, llibreries o fires i regalar-los llibres aprofitant la celebració d'esdeveniments importants contribuirà perquè comencen a bastir la seua biblioteca personal.

LA MALETA DE «LLETRA MÀGICA»

Conten que, quan el geni de la física Albert Einstein es dedicava a la docència, la mare d'un alumne avantatjat en matemàtiques va anar a preguntar-li què podria fer amb el seu fill perquè es convertira en un gran matemàtic. I aquell, després de reflexionar un instant, li va contestar: «Explique-li contes. Ajude'l a desenvolupar la imaginació».

Seguint les recomanacions d'un dels genis més importants de l'era moderna, presentem la maleta «Lletra Màgica», un recurs

que Edicions Bromera ha posat a l'abast de mestres, pares i mares que es troben en la situació d'iniciar els xiquets i xiquetes en la gran descoberta del món de la lectura.

PER QUÈ UNA MALETA?

Una maleta és, en si mateixa, un element molt suggeridor. Sempre l'omplim de coses importants, significatives i necessàries per a cadascú. Sempre va associada a la idea de viatge, d'aventura, de descobrir coses desconegudes, de fer amics nous... però també tenim la possibilitat de convertir-la en una caixa de sorpreses on poder ficar la mà i fer aparèixer tot allò que vulguem. En aquest cas poden ser objectes, missatges, pistes, cartes o elements referits als vint llibres que conté la maleta de «Lletra Màgica».

COM ÉS LA MALETA PER DINS I PER FORA?

La maleta de «Lletra Màgica» és menuda, però hi caben moltes coses. En primer lloc, els vint contes que componen la col·lecció, de dèsset autors i vint il·lustradors diferents. Els autors i les autores, així com els il·lustradors i les il·lustradores provenen de diversos punts de l'Estat espanyol, cosa que pot aprofitar per a iniciar l'aprenentatge de la diversitat (geogràfica, lingüística, cultural...) i per a aprendre a valorar l'enriquiment que aquesta suposa.

Des del punt de vista formal i plàstic hi ha una proposta interessant comuna a tots els llibres: en la part esquerra de les pàgines parelles apareix un element o personatge relacionat amb la història que es narra, en una posició diferent, de manera que en passar les pàgines ràpidament es converteix en un llibre animat. I aquest és un recurs molt engrescador perquè els xiquets i xiquetes imaginem i creen històries paral·leles a la que conta el llibre.

A més, cap la possibilitat de plantejar totes aquelles activitats que la imaginació ens suggerisca per tal de fer de la lectura

i l'escriptura un joc creatiu i un viatge de plaer que els menuts iniciaran amb il·lusió. La maleta «Lletra Màgica» és, per tant, una invitació per a posar en marxa la imaginació i el sentit lúdic de la vida dels menuts, per tal de motivar i contagiar el gust de viatjar per l'apassionant món de les lletres.

COM FEM ARRIBAR LA MALETA?

Per tal de crear un bon clima i motivar els alumnes positivament envers la maleta, abans de presentar-la a la classe podem plantejar un joc com aquest: un dia el conserge de l'escola, el carter (previ acord) o el mestre o la mestra d'una altra classe, pot portar-nos un gran sobre, fet amb una cartolina de color, on hi haurà una carta que dirà:

Hola xiquets i xiquetes,

M'agradaria molt visitar-vos i contar-vos moltes històries.

Com que sé que vos agrada molt jugar, vos convida a jugar amb mi.

Cada dia vos donaré una pista perquè endevineu qui sóc.

*Al final ho haureu d'encertar,
si voleu que vos vaja a visitar.*

Molts besets

Ma. Lle. Ma.

Després de llegir la carta, obrirem la primera pista, que dirà:

Estic buida, i podeu omplir-me de coses.

Amb totes les respostes que es donaran, escriurem una tira de paraules i es col·locaran al suro:

Ex.: casa, cassola, bossa, maleta, tassa, caixa, sabata, habitació, barca, nevera, safata, tenda, càmping, paella, gerra, prestatgeria...

És convenient ajudar els menuts donant exemples, quan es bloquegen, perquè se n'adonen que hi ha moltes respostes possibles.

El segon dia arribarà la segona pista dins d'un altre sobre de cartolina de color:

Tinc una anseta rogeta.

Després de llegir-la ratllarem les respostes del dia anterior que no acomplisquen el requeriment, i farem el mateix cada dia amb les respostes que ja no siguen acceptables. El tercer dia arribarà una nova pista:

*Sóc quadrada i tinc dibuixos per fora.
Sóc necessària per a anar de viatge.
El meu nom rima amb xiqueta.
Sóc una .....*

Una vegada que els menuts hagen endevinat que es tracta d'una maleta, la podem ensenyar perquè la vegem i tracten d'esbrinar per a què aprofita, què hauria de contenir, què signifiquen els dibuixos, etc. Quan sàpien que es tracta del contenidor dels contes, podem presentar-los fent que cada dia arribe un sol llibre acompanyat d'una sorpresa. Aquesta tècnica provocarà les

hipòtesis fantàstiques dels xiquets i xiquetes sobre quin deu ser l'argument, qui pot haver-lo enviat, quins deuen ser els protagonistes, què pensen que significa el títol... Això despertarà la curiositat i l'interés per la narració o la lectura dels contes, i aconseguirem que els xiquets estiguen desitjant que es produísca cada nou lliurament.

ACTIVITATS PRÈVIES A LA LECTURA

La presentació d'un llibre de forma atractiva és una de les millors maneres d'animar a llegir-lo. Per tant, podem variar la forma de presentar els llibres utilitzant estratègies i recursos que requeriran l'ús de llenguatges diversos (oral, escrit, plàstic, musical i dramàtic).

FORMES DE PRESENTAR UN LLIBRE

1. A partir d'un objecte

Quan hem decidit quin llibre volem presentar, en funció del seu argument, dels seus protagonistes o dels espais que hi apareixen, triarem un objecte significatiu. Aquest objecte pot arribar, segons quina siga la seua grandària, dins d'una caixa sorpresa, embolicat com un regal, dins d'un sobre o d'una maleta. Aquests elements sempre provoquen molta expectació i posen en marxa la imaginació.

Abans d'obrir-lo, convidarem els alumnes perquè cadascú explore sensorialment el paquet que ha arribat: quant pesa, quina forma té, quin soroll fa quan es meneja de diferents maneres, si desprén alguna olor, etc., per a començar a elaborar hipòtesis fantàstiques sobre què pot ser, qui el deu haver enviat, d'on pot venir, per què ha arribat ací, quina història deu tenir... després d'una pluja d'idees, en la qual és convenient que participe tota la classe, s'obrirà el paquet amb molta cerimònia i comprovarem si algú n'havia encertat el contingut o, almenys, s'hi havia aproxi-

mat. També hi trobarem alguna carta o missatge que ens aclarirà de què es tracta i que ens convidarà a la lectura d'un text.

A continuació, se suggereixen alguns exemples d'activitats de presentació aplicades als contes de la maleta:

Amor a Mar, de Miquel Desclot

Per a presentar aquest llibre podem fer arribar a la classe una caixa embolicada amb paper de regal i una gran llaçada. Dins la caixa pot haver-hi un llibre de poesies (per exemple, *Versos per a Anna*, de Marc Granell; *L'estel fugaç*, de J. A. Fluixà; *Les hores rehabilitades*, de Manel Alonso; *La sang dels dies*, de Vicent Nàcher, etc.). És convenient que la caixa siga prou més gran que el llibre, de manera que quan es menege pugui fer soroll.

Amb el llibre hi haurà un sobre amb una nota que podria dir:

Aquest llibre és el que llegia ma mare
un dia que va anar a la mar
i d'un home gros es va enamorar.
Si voleu saber com va passar
haureu de llegir *Amor a Mar*.
Estic segur que us ha d'entusiasmar!

Pau

Després de llegir el text es poden plantejar activitats molt boniques, com per exemple aquestes que us suggerim:

–*Històries d'amor de la meua família*. Cada xiquet o xiqueta pot redactar un conte molt breu il·lustrat amb la història d'amor dels seus pares i dels seus iaïos, on poden posar fotos de quan es van enamorar o eren nòvios o del dia del casament.

- Els animals també s'enamoren.* Poden inventar històries d'amor entre animals o narrar comportaments que han observat en animalots pel carrer, en un parc, a la platja, etc.
- Els meus pares també lligen.* Poden preguntar als pares i mares quin llibre estan llegint o quin llegiren fa un temps. Amb tots els títols es pot fer un cartell per a la classe (si és possible, estaria bé fer fotocòpia de les portades i enganxar-les al costat del nom o foto de la persona que ha llegit cada llibre.
- Recordem contes i pel·lícules d'amor.* Cada xiquet o xiqueta pot explicar a la classe quins contes o quines pel·lícules d'amor ha vist o ha escoltat. Després, cadascun pot redactar aquella que li haja agradat més, i fer un recull entre tota la classe.

El cap màgic, de Josep Antoni Fluixà

En aquest cas arribarà un gran paquet sorpresa que contindrà uns quants globus unflats i sobre cadascun hi haurà dibuixada una cara diferent. Tot això anirà acompanyat d'un gran sobre fet amb cartolina de color, que contindrà el llibre i una carta, que pot dir:

Hola amiguetes i amiguets,
Espere que estiguen tots molt bé.
A mi m'agrada molt dibuixar,
i un dia em va passar...
una història sensacional!
El cap màgic es titula
el llibre on es conta l'aventura.
Llegiu-lo! Vos agradarà, n'estic segura!
Besets,

Sara

Després de llegir el llibre es poden proposar moltes activitats referides al dibuix, a les il·lustracions i a l'expressió corporal. En suggerim uns quants exemples:

- Nosaltres també som artistes.* Podem inventar col·lectivament la història d'un objecte màgic i fer una exposició amb les il·lustracions que hi posaríem.
- Alguns pares i mares són grans artistes.* Aquells xiquets i xiquetes que tinguen pares i mares que dibuixen bé o que siguen aficionats a la pintura, l'escultura, la ceràmica, els brodats, etc., poden portar a classe algun dels seus treballs per a mostrar-lo als altres.
- L'espill.* El joc consisteix a posar-se per parelles mirant-se als ulls i, a càmera lenta, un membre de la parella imita els moviments de l'altre i després es canvia de rol.

L'osset de Tània, de Teresa Gregori

Per a presentar *L'osset de Tània* arribarà una caixa molt ben emboïcada. Dins hi haurà un osset de peluix semblant, si és possible, a l'osset de la il·lustració del llibre. L'acompanyarà una carta, que podria dir:

Hola, amiguets i amiguetes:
jo vivia amb dues xiquetes.
De dia, jugava i
de nit, somniava:
M'agradaria trobar
un amic de peluix per a jugar.
L'estimaria tant com Anna
estimava la seua germana.
Llegiu amb atenció aquesta història
i gardeu-la en la memòria!

L'osset

PD: Si cadascú portara el seu peluix
podríem jugar tots junts.

Si després de llegir el llibre cadascú porta el seu peluix preferit, podem plantejar un joc dirigit: els peluixos actuen com a titelles i es pot plantejar una conversa entre ells de manera que cadascun parli de les relacions que tenen amb els xiquets o xiquetes amb els quals conviuen, de les relacions entre els germans, dels pares, de les mares, dels seus somnis, de les seues aficions, dels seus plats preferits, etc.

Aquesta activitat amb els peluixos és molt interessant. Podem utilitzar-los, mitjançant el joc simbòlic, per a tractar temes diversos, com si foren personatges d'una dramatització, o plantejar situacions conflictives per veure la manera de reaccionar dels xiquets i xiquetes, els quals projecten els seus pensaments, desitjos o actituds en els seus peluixos.

Per a presentar aquest llibre arribarà una caixa gran molt ben embolicada i nugada amb una corda. Dins hi haurà, dalt de tot, un gran sobre fet amb cartolina negra amb un missatge i davall, un llençol o tela gran blanca plegada acompanyada del llibre. El missatge podria dir alguna cosa com açò:

Ai, quina por! Ai, quina por!
Si no arriba a vindre Boleta
em mata aquella xiqueta.
Sóc un llençol que té asma
però pensava que era un fantasma.
Sabeu qui era Boleta?
No? Doncs haureu de llegir
aquesta historieta.

Després de llegir el llibre podem fer algunes activitats que fan referència al tema del llibre: les pors dels xiquets i xiquetes.

–*Dormim i somiem junts.* Cadascú pot portar la seua nina o joguet preferit, el que s'emporta cada nit al llit per a dormir. Es fa una sessió col·lectiva de presentació de les nines.

–*Jo també tinc por!* Per a provocar la participació de tots en una conversa sobre les pors i alliberar-se'n, el mestre o mestra pot començar explicant de què tenia por quan era menut. A continuació cadascú verbalitzarà les seues pors i acabaran tots rient per espantar-les. Amb tot el que s'haja comentat en la conversa es pot fer un llibre de classe il·lustrat, que es pot titular *Les nostres pors*. Cadascú s'encarregarà de confeccionar la seua pàgina.

- Llibres de por*. Podem buscar a la biblioteca contes i llibres els protagonistes dels quals tenen por d'alguna cosa.
- Iaios i iaies narradors*. Podem convidar els iaies i iaies dels alumnes perquè ens expliquen algun conte de por.

El cavall, de Gabriel Janer Manila

D'una gran caixa de cartó podem retallar una silueta de cavall i, fins i tot, podem posar-li les potes articulades, com apareixen en les il·lustracions. Després el pintarem de color fúcsia, l'embolicarem en un gran paquet de regal i l'acompanyarem d'un sobre gran de cartolina de color que portarà dins la carta següent:

Benvolguts amics i amigues,
Mon pare, sempre de viatge
amunt i avall,
em portava cada vegada
un cavall.
Aquest de color fúcsia
me'l va portar de Rússia.
Si voleu saber per què,
en el llibre *El cavall*
vos ho contaré.

Miquel

Després de la lectura podem proposar algunes activitats sobre les diferents professions, viatges, regals, etc., i d'altres com aquestes:

- Les professions dels nostres pares i mares.* Es pot confeccionar un mural amb els noms dels oficis dels pares i mares i il·lustrar-lo amb fotos.
- Viatges imaginaris.* Els menuts posaran en marxa la imaginació i hauran de pensar on els agradaria que els portara el cavall volador, si en tingueren un, quins llocs, quines persones o personatges voldrien conèixer, què els agradaria fer o quina aventura voldrien viure.
- Regals fantàstics.* Han d'imaginar quins regals fantàstics els agradaria portar als pares, mares, germans o amics.

2. A partir de la superació d'una prova.

A més dels objectes simbòlics dels llibres, en les cartes o missatges que els acompanyen per a donar pistes de l'argument, podem plantejar la superació d'una prova com a condició prèvia per a deixar-los llegir el llibre. La prova ha de ser molt senzilla: fer un joc, cantar una cançó, resoldre una endevinalla, etc. A continuació, en presentem alguns exemples:

Victor se'n va d'excursió, de Pasqual Alapont

- Escoltem-nos.* Com que en aquest llibre apareixen moltes onomatopeies, podem plantejar un joc previ a la lectura que consistirà a córrer ràpidament durant un minut, almenys, i després, col·locar-se per parelles. Cadascú ha de posar l'orella damunt del pit de l'altra persona per escoltar com li batega el cor i reproduir amb la boca el so que produeix: «pom-pom-pom», «tuntum-tuntum», «bom-bom-bom-bom», etc. Després, es canvien els papers.
- Per a realitzar aquesta activitat arribarà un gran sobre amb el llibre i una nota que dirà:

Quan vaig anar d'excursió
vaig haver de córrer a muntó.
Si voleu saber per què,
en el llibre vos ho diré.
Però abans haureu de jugar
a córrer sense parar,
després vos poseu per parelles
i pareu bé les orelles.
El cor de l'altre heu d'escoltar
i dir com fa en bategar.
Ànim, ja podeu començar!

Víctor

Després del joc i de la lectura podem fer altres activitats, com:

- On vas tu d'excursió?* Posada en comú de llocs on han anat d'excursió amb els seus pares, anècdotes que van ocórrer, coses interessants que van veure, etc.
- Mímica.* Podem mimar les accions que realitzem un dia que anem d'excursió: despertar-se, estirar-se, badallar, alçar-se, dutxar-se, vestir-se, desdejunar, omplir la motxilla, carregar-se-la als muscles, obrir i tancar la porta, caminar, pujar una muntanya, observar flors, mirar amb els prismàtics, imitar animals, etc.
- Mitjans de transport.* Per equips poden representar mitjans de transport diferents i fer una xicoteta recreació d'un viatge. Han de decidir quins personatges representen (una família, un grup d'amics...), on van, si es mareja algú, quines coses han posat dins la maleta, etc.
- Repertori de cançons per a cantar durant una excursió.

La bruixa sense trellat, de Josep Gregori

El tema de les bruixes és molt engrescador i es presta per a proposar moltes activitats divertides i estimuladores de la lectura i l'escriptura.

En aquest cas, podria arribar una granera de palma embolicada amb paper de colors i un gran sobre de cartolina on hi haurà el llibre i la carta de la bruixa. La condició per a poder llegir el llibre podria ser que canten la cançó indicada (o una altra cançó de bressol). Com que el títol del llibre ja ens indica que la bruixa no té trellat, podem aprofitar per tractar el tema escatològic que tant els agrada als menuts. Per tant, la carta pot dir:

Hui estic de mal humor
i em tire pets que fan pudor.
Si no voleu que vos faça una malifeta
haureu de cantar-me una cançoneta.
«Mareta, mareta, anit vaig somiar...»
i després el llibre podreu fullejar.
Jo ja sé que us ha d'agradar.

Marruixa

Després de la lectura:

- Altres bruixes.* Podem recordar entre tots altres contes de bruixes que ja es coneixen i buscar semblances i diferències entre els protagonistes. Es pot confeccionar un mural amb el nom de les bruixes i una reproducció de les seues il·lustracions, així com vocabulari d'utensilis que utilitzen, peces de roba, fórmules màgiques, encanteris, etc.
- Exposició de llibres.* Entre tots s'han de buscar llibres i contes que parlen de bruixes i muntar una exposició a la classe.

–*Representem bruixes i bruixots.* Al principi, la mestra pot fer de model o anar indicant característiques físiques i de personalitat que les solen identificar (maneres de riure, de caminar, de mirar, de cridar; tipus de veu: greu, estrident, engolada, farfallosa...) i deformacions de les diferents parts del cos que poden tenir. Cadascú triarà la classe de bruixa que més li agrada representar.

–*Passarel·la de personatges.* Organitzem una reunió anual de bruixes de tot el món i les fem desfilar per una passarel·la per a observar-ne els diferents tipus: nassudes, morrudes, malcarades, panxudes, culones, geperudes, coixes, amb cara de mal humor, destrellatades, divertides, malvades, etc. Quan desfile, cadascuna ha de parar un moment i presentar-se, amb la veu i la forma de parlar pròpies del personatge. Ha de dir el nom que ha triat (pot rimar amb Curruixa), els anys que té, d'on ve i què és el que més li agrada fer.

–*Representació d'un conte de bruixes.* Entre tots triem un conte o ens inventem una història de bruixes per a representar-la als companys d'altres classes.

Mira com sona, de M. Dolors Pellicer

Aquest llibre parla de sons, per tant, podríem fer-lo arribar dins d'una caixa sorpresa on hi haguera alguna cosa que sonara en menejar-la, com ara cascavells enganxats, una pandereta, etc., amb una nota que diguera:

A l'hivern ha d'abrigar-se
qui no vulga constipar-se.
A mon pare li va passar
que mig sord es va quedar.
Però ho hauré de contar
quan m'acabeu d'escoltar.

Pepa

El joc que es planteja com a condició prèvia per a llegir el llibre, està relacionat amb el seu argument. Es pot titular «Detectius auditius».

Consistirà a descobrir els sons forts i fluixos de la classe. Es tracta d'anar per la classe fent sonar de diferents maneres (colpejant amb un dit, amb el puny tancat, amb el colze, rasant, arrossegant...), tots els elements o objectes que es troben: porta, vidre de la finestra, potes de la taula, paret, suro, radiador, etc. Després d'uns minuts d'exploració auditiva individual, es pot fer una posada en comú i cadascú presenta el so que més li ha cridat l'atenció o més li ha agradat.

Després de la lectura podem seguir fent activitats relacionades amb el sentit de l'oïda, com les que suggerim a continuació:

–*Gallinetes cegues*. Amb els ulls tapats han d'escoltar atentament els sons que produeix el mestre o mestra, i han de dir de què es tracta: ploriquejar, fer besets a l'aire, xiuxiuejar, colpejar la paret amb el puny, rascar el vidre de la finestra, etc.

–*Reconèixer el «gat»*. Tots situats en rogle i una persona amb els ulls tapats. Els altres van posant-s'hi davant i amb la veu normal ha de dir dues vegades «mèu». Qui té els ulls tapats n'ha de reconèixer la veu i dir el nom de la persona que ha miolat.

Si ho encerta, li posa el mocador als ulls a l'altre, i si no, es queda per escoltar altres «gats» fins que n'endevina algun nom.

- Instruments musicals*. Tots asseguts en rogle, cadascun amb un instrument musical que fa sonar mentre els altres escolten amb els ulls tancats. Quan ja els han escoltat tots i s'han familiaritzat amb els sons, es posen tots els instruments junts i es pot jugar a la gallina cega amb ells.
- Contes de música*. Llegim o contem altres contes en què la música siga un element important.

La granota, d'Enric Lluch

En aquest cas es pot plantejar la solució d'una endevinalla com a condició per a llegir el llibre, el qual pot arribar dins una motxilla embolicat en paper de regal, i una carta de Marieta que podria dir alguna cosa com:

Amigues i amics,
a mi m'agrada jugar
a pensar i endevinar.
Segur que prompte ho sabreu
i la resposta em donareu:
Jo sóc un animal
que viu a la marjal.
Rauque sense parar
per si algú em vol besar.
Sempre estic esperant
ser un príncep elegant.

Algunes de les activitats posteriors a la lectura poden ser:

- La colla de la marjal*. Els menuts poden buscar informació sobre els animalets que habiten la marjal i fer un mural amb els veïns i les veïnes de la granota: mosques, mosquits, parotets, caragols, papallones, merles, gafarrons, etc.
- Dramatització*. Cadascú representa un animal i es presenta mitjançant un redolí (per exemple: «Jo sóc un caragol / i m'agrada menjar col»). Després organitzen el ball de la primavera a la marjal, i fan una festa.
- Història d'amor*. Col·lectivament, inventen un conte d'amor i humor entre la granota i un altre animal.
- Llibre d'endevinalles*. Els menuts han de buscar informació a la biblioteca i confeccionar, entre tots, un llibre il·lustrat d'endevinalles sobre els animals de la marjal. També és molt divertit inventar-ne de noves entre tots.

La bufanda verda, de Víctor Nado

El llibre pot arribar dins d'una caixa embolicada acompanyada d'un gran sobre amb una endevinalla que han de resoldre per a guanyar-se el dret a llegir el llibre.

La nota pot ser com aquesta:

Pere necessita per a anar a passejar
una cosa que haureu d'endevinar:
«Sóc llarga i de color verdet
i me la pose al coll quan tinc fred».

De segur que ho heu endevinat!
Així, la lectura vos heu guanyat.

Després d'això obrirem el paquet, presentarem el llibre i el llegirem. Amb relació a les peces de roba, podem plantejar diverses activitats:

- Mímica*. Es pot representar mímicament l'acció de posar-se i llevar-se les diferents peces de roba d'hivern.
- Redolins*. Inventar col·lectivament un redolí per a cada peça de vestir que apareix a l'armari de Pere.
- Titelles*. Amb pals i diferents peces de roba podem muntar titelles originals que parlaran entre ells i ens contaran el tracte que els diferents xiquets i xiquetes els donen.

El secret de Cristina, de Pasqual Alapont

Jugar amb les paraules sempre és molt divertit, per això la prova que hauran de superar per a poder destapar el sobre que contindrà el llibre serà completar les paraules que apareixeran escrites en el sobre en lletres majúscules (almenys, deu paraules que rimen amb *Cristina*). A la part central del sobre apareixerà la paraula *Cristina*, però la resta només tindrà escrita la terminació: *-ina*.

Tot seguit, es llegirà la nota que acompanya el llibre, la qual pot dir:

Hola, sóc Cristina,
i tinc un bon secret,
vejam qui l'endevina.
Has de tenir ben clar
de què et pots ocupar.
Vinga, tots a pensar
si ho voleu encertar!

Després d'una pluja d'idees i de confessar alguns secrets amagats, es començarà la lectura del llibre. Posteriorment podem fer algunes altres activitats, com les que suggerim a continuació:

- Contes de nit.* Cadascú dirà quin és el conte que més li agrada que li conten de nit, o el nom d’algun llibre divertit.
- Llistat de jocs.* Podem fer una llista de jocs o activitats diferents per a cada dia de la setmana que podem jugar a casa, després d’eixir de l’escola.
- El racó de les rimes.* Podem reservar un racó de la classe per a penjar-hi fulls de colors. En cada full hi haurà escrit el nom d’un xiquet o xiqueta de la classe i davall anirem anotant, entre tots, paraules que rimen amb aquest nom.
- Contes rimats.* Amb els rastres de paraules anteriors, escriuran contes protagonitzats per cada xiquet o xiqueta de la classe.

3. A partir de la coberta.

Podem partir del títol o de la il·lustració de la coberta per a dur a terme activitats relacionades amb els contes.

3.1. El títol com a punt de partida.

La il·lustració de la coberta s’ha de tapar, de manera que només se’n pugui veure el títol, a partir del qual es formularan hipòtesis fantàstiques. Els xiquets i xiquetes imaginem quina història pot haver-hi darrere d’aquest títol, quins personatges hi poden aparèixer, en quin lloc transcorre l’acció, quin conflicte o problema hi pot sorgir.

És convenient que el títol siga fàcilment llegible per als menuts. Podem presentar d’aquesta manera els llibres: *Pirata*, de Teresa Soler; *Al parc*, de Patxi Zubizarreta i *La iaia de Rosa*, d’Enric Lluch.

Cada llibre arribarà dins d’un gran sobre ben bonic i, en traure’l, en veurem només el títol. Després d’escoltar les hipòtesis dels menuts, podem descobrir una nota que haurem posat a l’interior de cada conte i que pot donar alguna pista de l’argument. Per exemple, en el cas de *Pirata*, la nota podria dir:

M'agrada més jugar amb Pirata
que menjar-me un pastís de nata.

3.2. La il·lustració com a punt de partida.

En aquest cas, quan el llibre arriba, porta el títol tapat perquè n'observen atentament la il·lustració: la situació que representa, els personatges que hi apareixen, els objectes, el lloc, el possible moment del dia, l'època de l'any que deu ser... Els xiquets i xiquetes han d'imaginar quina història s'hi deu contar, i fins i tot es pot fer una pluja d'idees sobre els títols possibles.

Així, es poden presentar els llibres *Jo sóc jo*, de Fina Casallerrey; *Una formiga original*, de Mariasun Landa; *El somni del llibre*, de Vicente Muñoz Puelles i *Les coses que veig*, de M. Dolors Pellicer.

Igual que en el cas anterior, cada llibre pot anar acompanyat d'una nota. Per exemple, en el cas d'*Una formiga original* podria ser:

Jo no crec que estiga mal
ser un poc original.
Ja m'he acostumat, ara,
quan tots diuen que sóc rara.

Miga

4. A partir d'una dramatització.

Quan volem presentar un llibre mitjançant una dramatització, haurem de dirigir el joc. Es tracta de crear una situació o un ambient semblant al que planteja el llibre. Els xiquets i xiquetes representaran els personatges que anem indicant-los, mimant els gestos i les accions que han de realitzar i improvisant el text

que han de dir per a expressar els seus pensaments o sentiments i comunicar-se amb els altres.

El mestre o mestra assumeix el paper de narrador implicat en el joc i crea el clima adient perquè l'activitat siga un èxit. El joc pot anar precedit també d'una carta, d'una música, d'un missatge, que en marcarà l'inici.

Els tres amics, de Mercé Viana

Podem presentar d'aquesta manera el conte: abans d'entrar els alumnes a classe es delimita un espai a terra amb cordes de cotó, cadires o precinte, i quan entren els menuts se situen al voltant d'aquest espai. En aquest moment, el mestre o mestra fa sonar dues vegades el pandero i diu:

Atenció! Atenció!
Hui hem pensat de viatjar
allà al fons de la mar!
Un, dos, tres, comptarem
i ens hi submergirem...
Heu de nadar i observar
tot el que pugui passar,
i un tresor podreu trobar.

Mentre mimen l'acció de nadar en silenci, el mestre o mestra va proposant accions o personatges diferents. A cada so del pandero es transformen en polps, algues, sardines, anguiles... i quan arriba la nit, tots a dormir. En aquest moment de silenci, els conta que una vegada va ocórrer una història molt bonica a la mar. Inicia la narració del conte i després els xiquets s'han de despertar amb un colp de pandero, i han d'anar a buscar el llibre per a conèixer el final.

Després de la lectura es poden plantejar activitats com aquestes que us suggerim:

–*Altres contes*. Han de recordar uns altres contes en què es parla de la relació o l'amistat entre animals. A més, també es pot presentar alguna faula coneguda.

–*Ets un tresor*. Aquesta activitat ajuda a pensar i a veure la part positiva dels companys i companyes de la classe. Cadascun ha de dir als altres: «Ets un tresor perquè... ets amable, sempre em fas riure, em deixes els colors, m'ajudares un dia a...».

–*Animals de la mar*. Es pot fer un mural amb els animals que podem trobar a la mar. Després els encerquem de tres en tres, a l'atzar, i els convertim en els protagonistes de contes fantàstics que podem inventar.

Laura i els ratolins, d'Agustín Fernández Paz

Per a esperonar la curiositat dels menuts envers la lectura d'aquest conte, podem fer que arribe a la classe un llibre embolicat en paper de regal, i fora un gran sobre amb una nota, que pot dir:

Abans d'obrir aquest regal
representareu una escena familiar.
Un ratolí heu d'imaginar
veient per la cuina passejar
jugant a conillets a amagar.

Laura

Per a fer la representació es poden formar grups de quatre persones que seran el pare, la mare, el fill i la filla. Cada grup ha d'improvisar l'escena esmentada (els quatre menjant a la cuina) i hauran de reaccionar de forma diferent quan aparega el

ratolí (que pot ser qualsevol objecte que es llance a terra): amb indiferència, amb fàstic, cridant, amb terror, amb alegria, etc. Quan s'acaben de mostrar totes les representacions, llegirem el llibre per a veure què va passar amb la família de Laura.

Després de la lectura podem seguir treballant el text, amb activitats com aquestes:

–*Uns altres ratolins*. Com que els ratolins són protagonistes de molts contes, podem fer una recerca a la biblioteca, reunir-los, exposar-los i narrar-los en classe.

–*La rateta*. Es pot esbrinar quin és l'origen de la tradició que diu que si un menut posa una dent de llet davall del coixí quan li cau, la rateta vindrà durant la nit i li la canviarà per un regal.

Propostes didàctiques referides als llibres
de «Lletra Màgica» (ISBN: 84-7660-968-X)

© Edicions Bromera, S.L.
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Anna Ballester, 2004
Dibuixos extrets dels llibres
de la col·lecció «Lletra Màgica»

TÍTOLS

1. *Víctor se'n va d'excursió*, Pasqual Alapont i Armand
2. *Jo sóc jo*, Fina Casalderrey i Josep Vicó
3. *Amor a mar*, Miquel Desclot i Marta Balaguer
4. *Laura i els ratolins*, Agustín Fernández Paz i Rocío del Moral
5. *El cap màgic*, J. A. Fluixà i Francesc Santana
6. *L'osset de Tània*, Teresa Gregori i Anna Clariana
7. *El cavall*, Gabriel Janer Manila i Glòria Celma
8. *Una formiga original*, Mariasun Landa i Pep i Marc Brocal
9. *La granota*, Enric Lluch i Gerard Miquel
10. *El somni del llibre*, Vicente Muñoz Puelles i Noemí Villamuza
11. *La bufanda verda*, Víctor Nado i Margarita Menéndez
12. *Les coses que veig*, M. Dolors Pellicer i Olga Pérez
13. *Pirata*, Teresa Soler i Esperança Martínez
14. *Els tres amics*, Mercé Viana i Xan López Domínguez
15. *La bruixa sense trellat*, Josep Gregori i Avi
16. *El secret de Cristina*, Pasqual Alapont i Alberto Botella
17. *Raquel té por*, Agustín Fernández Paz i Marina Seoane
18. *La iaia de Rosa*, Enric Lluch i Cristina Duran
19. *Mira com sona*, M. Dolors Pellicer i Marie Nigot
20. *Al parc*, Patxi Zubizarreta i Rebeca Luciani

